POBUDZANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MŁODZIEŻY POPRZEZ WŁĄCZENIE W PROCES BUDŻETU OBYWATELSKIEGO W BIAŁYMSTOKU

SCENARIUSZE LEKCJI

CENTRUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

Urząd Miejski w Białymstoku
ul. Św. Rocha 3, 15-879 Białystok
www.cas.bialystok.pl

SPIS TREŚCI

1. ***Budżet partycypacyjny w szkole* – scenariusz lekcji dla uczniów klas IV-VII szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych**……str. 3

2. ***Budżet obywatelski krok po kroku* - scenariusz lekcji dla uczniów klas VI-VII szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych**……str. 9

3. **Materiały pomocnicze**

   - **1_1 najważniejsze informacje o Budżecie Obywatelskim**……..str. 14
   - **1_2 Prezentacja Budżet Obywatelski 2019**……..str. 16
   - **1_3 Geneza budżetów partycypacyjnych**……..str. 25
   - **1_4 Przykłady zrealizowanych projektów**……..str. 27
   - **1_5 Jak wypełnić formularz do budżetu obywatelskiego**……..str. 29
   - **1_6 Przykład uzupełnionego formularza**……..str. 35
   - **1_7 Formularz zgłoszeniowy BO 2019**……..str. 39
   - **1_8 Lista poparcia BO 2019**……..str. 44

Temat lekcji

Budżet partycypacyjny w szkole

(2 godziny lekcyjne)

I. Założenia metodyczne

POZIOM I. Wiadomości

KATEGORIA A. Uczeń zna, wie, pamięta:

- pojęcia: partycypacja obywatelska, budżet obywatelski, budżet partycypacyjny, budżet miasta, głosowanie tajne bezpośrednie, zasady równościowe, zrównoważony rozwój, demokracja szkolna, lider społeczny, deliberacja,
- daty: 1989 r.,
- miejsca: Porto Alegre.

KATEGORIA B. Uczeń rozumie:

- zasady uchwalania i wydawania budżetu miasta,
- proces budżetu partycypacyjnego – od deliberacji do realizacji projektu.

POZIOM II. Umiejętności

KATEGORIA C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych:

Uczeń potrafi:

- czytać ze zrozumieniem różnego rodzaju regulaminy,
- wypełniać formularze urzędowe,
- dotrzymywać urzędowych terminów,
- planować i projektować zmiany w najbliższym otoczeniu w oparciu o własne, doświadczenia, obserwacje, mapy i plany,
- dyskutować, poszukiwać konstruktywnych rozwiązań,
- ustalać priorytety zmian w najbliższym otoczeniu,
- złożyć z pomocą osoby pełnoletniej własny wniosek do budżetu obywatelskiego (właściwego), który spełnia wszelkie wymogi formalne i merytoryczne,
- przestrzegać zasady dobrej wiary i poszanowania interesu ogólnego.

KATEGORIA D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach nietypowych

Uczeń potrafi:

- projektować mikro-kampanie promocyjne działań społecznych.

POZIOM III. Kształcone postawy i przekonania

Uczeń:

- rozumie, że na każdym etapie życia może angażować się społecznie, niezależnie od wieku,
- dostrzega wartość partycypacji społecznej, ale również akceptuje ograniczenia, które wynikają z prawa, wolności współmieszkańców.

Środki dydaktyczne: zasady Budżetu Obywatelskiego 2019 w Białymstoku, formularze zgłoszeniowe, listy poparcia, szary papier, flamastry, kredki, farbki, nożyczki, plan szkoły wraz z otoczeniem, kserokopie planów szkoły wraz z otoczeniem (może być to wycinek z https://www.openstreetmap.org), karta do głosowania na projekty, materiały pomocnicze:

1_1 *Najważniejsze informacje o budżecie obywatelskim*

1_2 *Prezentacja Budżet Obywatelski 2019*

1_3 *Geneza budżetów partycypacyjnych*

1_4 *Przykłady zrealizowanych projektów*

1_5 *Jak wypełnić formularz do budżetu obywatelskiego*

1_6 *Przykład uzupełnionego formularza*

1_7 *Formularz zgłoszeniowy BO 2019*

1_8 *Lista poparcia BO 2019*

Metody kształcenia: burza mózgów, pogadanka, spacer badawczy, mapowanie

Forma pracy: zbiorowa, praca w grupach

II. Tok lekcji

Czynności organizacyjne Czas trwania: 3 minuty	**Nauczyciel:** – *Dzień dobry, dziś podczas lekcji poznamy na czym polega budżet obywatelski i jak wy – uczniowie możecie się w ten proces zaangażować. W naszym mieście funkcjonuje budżet obywatelski. My spróbujemy zasymulować budżet obywatelski w szkole. Co to jest dowiecie się za moment, a teraz proszę, odliczcie od 1 do 5 i podzielcie się na pięć grup. Każda grupa niech zajmie miejsce przy stoliku.* W zależności od tego, czy praca będzie dotyczyła jednej, kilku klas, bądź całej szkoły w taki sposób należy dostosować formę zajęć. Na ławkach kładziemy przygotowane materiały plastyczne oraz mapy okolicy.

Wprowadzenie do tematyki lekcji Czas trwania: 7 minut	**Nauczyciel:** – *Czy wiecie czym jest budżet miasta? Jak się go tworzy?* **Uczniowie:** Odpowiadają jak wygląda budżet miasta, próbują odpowiedzieć na pytania o zasadach jego tworzenia (tworzony na rok, formułowany w roku poprzednim, zamknięty, przeznaczony na cele publiczne, uchwalany przez radnych). W miarę potrzeby nauczyciel uzupełnia wypowiedzi uczniów. **Następnie nauczyciel pyta:** *Czy słyszeliście o budżecie obywatelskim? Co w okolicy zostało zrobione w ramach budżetu obywatelskiego? Jak Wam się podoba? Czy chcielibyście spróbować tak zadziałać?* Nauczyciel może posłużyć się materiałem **1_1** *Najważniejsze informacje o budżecie obywatelskim* oraz **1_3** *Geneza budżetów partycypacyjnych*. *Budżet partycypacyjny, zwany też obywatelskim jest specjalną formą umowy społecznej – umowy pomiędzy mieszkańcami i radnymi oraz urzędnikami, że pewna pula budżetu miejskiego zostanie wydana zgodnie z życzeniem mieszkańców.* *Zazwyczaj o wydawaniu pieniędzy miejskich decydują radni i urzędnicy, a mieszkańcy nie biorą udziału w tym procesie. Pierwszy raz wprowadzono go w Porto Alegre w 1989 roku. W wielu miastach i powiatach w Polsce mieszkańcy mają możliwość zgłaszania swoich pomysłów i w procesie dyskusji lub głosowania wybierane są najlepsze do realizacji. Proces ten odbywa się na zasadzie umowy społecznej – nie ma regulacji prawnych, które obligowałyby radnych miejskich do przyjęcia wyników budżetu partycypacyjnego za obowiązujące.* *Pieniądze z budżetu miasta można wydać tylko na konkretne zadania związane z działalnością publiczną. Nie możecie z nich kupić sobie np. samochodu lub nowej komórki. Oczywiście z pewnymi wyjątkami. Zadaniem miasta jest organizowanie dowozów uczniów z niepełnosprawnościami do szkół, miasto może więc przeznaczyć pieniądze z budżetu na zakup takiego auta. Nie można z tych pieniędzy urządzić sobie np. ogródka przed domem, natomiast można urządzić teren zdegradowanych podwórek kamienicznych, jeśli będą one otwarte dla przechodniów, którzy chcieliby tam np. odpocząć na ławeczce.* *Zasadą wydatkowania jest zatem dobro publiczne oraz zasada dostępności. Wasze pomysły powinny realizować te dwie zasady.* *Ważne jest również to, że zasada dostępności powinna być wdrażana również poprzez możliwość skorzystania z finansowanych przez miasto zadań przez różne grupy: osoby starsze, rowerzystów i pieszych, rodziców z dziećmi czy osób z niepełnosprawnościami. Liczne schody, brak wind i podjazdów, inwestycje w terenie dostępnym jedynie, gdy posiada się własny samochód i zdrowe nogi nie spełniają tych kryteriów.* *W Białymstoku obecnie w 2018 roku prowadzona jest szósta edycja Budżetu Obywatelskiego.* Nauczyciel może posłużyć się materiałem **1_2** *Prezentacja Budżet Obywatelski 2019* (slajdy 2-3) i powiedzieć uczniom o skali dotychczasowych działań w Białymstoku. Może również pokazać uczniom materiał **1_4** *Przykłady zrealizowanych projektów*.

Diagnoza potrzeb Czas trwania: 25 minut	**Wariant 1. Spacer badawczy /Wariant 2 – Praca z mapą w klasie.** **Nauczyciel:** *Przed wami leżą mapy otoczenia szkoły/ plany szkoły. Za chwilę będziemy się przyglądać, jak wygląda to otoczenie, w tym celu udamy się na spacer badawczy. Przygotujcie się do wyjścia, zabierzcie ze sobą mapy i flamastry. Proszę o zaznaczanie wszystkich waszych spostrzeżeń na mapach.* Można do udziału w spacerze poprosić dyrektora szkoły lub kierownika administracyjno-gospodarczego, który odpowiadałby na bieżące pytania w roli eksperta. **Uczniowie:** Przygotowują się do wyjścia, wychodzą. **Nauczyciel:** *Jak wam się podoba otoczenie szkoły? Co byście chcieli zmienić? Zaznaczcie te miejsca na mapie. W jaki sposób? Zanotujcie swoje pomysły. A co zmienilibyście w samej szkole? W jaki sposób? W jakiej części czujecie się najlepiej? A w jakiej najmniej komfortowo? Dlaczego? Zaznaczcie te strefy na mapkach.* **Uczniowie:** Odpowiadają na pytania, obserwują, zaznaczają na mapach obszary problemowe. Rozglądają się, zapoznają z topografią szkoły i otoczenia. Powrót do klasy i deliberacja: Nauczyciel prosi o podsumowanie spostrzeżeń i propozycje pomysłów rozwiązań zaobserwowanych problemów. Następnie prosi o ocenę tych pomysłów przez pozostałych uczniów. **Nauczyciel:** *W jaki sposób odbieracie przestrzeń wokół szkoły? W jakich częściach czujecie się najlepiej i dlaczego? Które elementy waszym zdaniem należy poprawić i dlaczego? Jak oceniacie swoją drogę do szkoły i osiedle? Co warto zmienić? Dlaczego? Jak podobają się Wam pomysły kolegów i ich spostrzeżenia? Gdybyście mieli wybór, na które z nich oddalibyście swój głos? Dlaczego?* **Uczniowie:** Dyskutują, wypowiadają swoje zdanie, oceniają pomysły.
Przygotowywanie projektu – wypełnianie formularza zgłoszeniowego Czas trwania: 25 minut	**Nauczyciel:** *Mamy już przeprowadzoną analizę waszych pomysłów i potrzeb, więc spróbujmy teraz opisać wasze pomysły w formie takiej, w jakiej składa się projekty do budżetu obywatelskiego. Będzie nam służyć do tego specjalny formularz zgłoszeniowy, którego wzór macie na stolikach.* Nauczyciel rozdaje uczniom również materiał **1_5** *Jak wypełnić formularz do budżetu obywatelskiego* i **1_6** *Przykład uzupełnionego formularza*. **Uczniowie:** Zapoznają się z materiałami.

	Pisanie wniosków do budżetu: **Nauczyciel:** – *Spróbujcie w grupach opisać wasze pomysły na zmiany w otoczeniu szkoły. Macie dostępne bardzo proste, autentyczne formularze wniosków do budżetu obywatelskiego. Wypełnijcie je. Dyskutujcie między sobą, zadajcie sobie pytanie – co jest najlepsze dla te uczniów szkoły/okolicznych mieszkańców? Sformułujcie konkretne zadanie do zrealizowania. Pamiętajcie o zasadzie dostępności i dobra publicznego. Wasz pomysł powinien również przyciągać głosy mieszkańców/innych uczniów.* **Uczniowie:** Pracują w grupach. Formułują wniosek, dzielą się pracą. W tym celu wypełniają części formularza zgłoszeniowego (materiał **1_7** *Formularz zgłoszeniowy BO 2019*, materiał **1_8** *Lista poparcia BO 2019*).
Promowanie pomysłów Czas trwania: 25 minut	Po przygotowaniu wniosków uczniowie przechodzą do etapu promocji i głosowania. Nauczyciel prosi o przygotowanie plakatów promujących projekt w klasie/szkole. **Nauczyciel:** – *Sformułowaliście swoje wnioski do budżetu partycypacyjnego. To dobrze, ale to, że udało się Wam to zrobić, nie gwarantuje ich realizacji. Warto promować swój projekt i zgromadzić wokół niego grupę entuzjastów, którzy oddają na niego swój głos. Waszym zadaniem jest zaplanowanie kampanii promocyjnej waszych projektów wraz z plakatem, który będzie przekonywał do głosowania.* Następują prezentacje.
Podsumowanie i głosowanie Czas trwania: 5 minut	**Nauczyciel:** *Czy ktoś z was został przekonany podczas prezentacji? Na jaki projekt odda swój głos? Dlaczego na ten? Który z projektów jest najlepszy, dlaczego? Podajcie argumenty.* **Uczniowie:** Argumentują za i przeciw zaprezentowanym projektom. Formułują oceny i argumenty. Nauczyciel rozdaje przygotowane wcześniej karty do głosowania. **Nauczyciel:** *Proszę o zgłoszenie się chętnych do komisji wyborczej. Budżet obywatelski, tak jak każda inna forma demokracji wymaga jasnych zasad i przejrzystości, zatem komisja będzie liczyć głosy jawnie. To bardzo ważna funkcja.* **Nauczyciel:** *Czy chcielibyście składać wnioski do prawdziwego budżetu obywatelskiego? Dlaczego tak? Dlaczego nie?* **Uczniowie:** Podają pomysły na wnioski budżetowe. Komisja wyborcza w tym czasie liczy głosy, pozostali odpowiadają na pytania. Nauczyciel ogłasza wyniki i zwycięski projekt. W zależności od ustaleń i potencjalnych kosztów pomysłów uczniów podejście do wdrożenia może być różnego rodzaju: 1. Jeśli projekt nie spełnia kryteriów dostępności, uczniowie udają się na spotkanie z dyrektorem i prezentują swój zwycięski projekt. Proszą o zdobycie środków na realizację. 2. Jeśli projekt spełnia kryteria dostępności – uczniowie składają wniosek do prawdziwego budżetu obywatelskiego.

	Uczniowie: Zwycięska delegacja uczniów wraz z plakatem promującym projekt wybiera się do dyrektora, aby przedstawić swój pomysł. **Nauczyciel:** *Dziękuję za aktywny udział w lekcji i proszę o gorące oklaski dla wszystkich.*

Polecana literatura/informacje w internecie:

1. A. Bluj, E. Stokłuska, *Budżet partycypacyjny(obywatelski) krok po kroku. Poradnik dla praktyków*, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA, Warszawa 2015
2. Standardy procesów budżetu partycypacyjnego w Polsce http://partycypacjaobywatelska.pl/wp-content/uploads/2015/06/broszura-budzety-partycypacyjne-wydanie2.pdf
3. W. Kębłowski, *Budżet partycypacyjny – krótka instrukcja obsługi*, Instytut Obywatelski 2013
4. Strona poświęcona budżetom obywatelskim w Polsce: http://bp.partycypacjaobywatelska.pl/
5. Strona internetowa Centrum Aktywności Społecznej w Białymstoku: www.cas .bialystok.pl

Opracowanie merytoryczne na zlecenie Urzędu Miejskiego w Białymstoku: Agnieszka Maszkowska

Scenariusz oparty na materiałach edukacyjnych Fundacji Stabilo *Włącznik Obywatelski. Jak uczyć kreatywnie o aktywności obywatelskiej?* (red. A. Zglińska), Toruń 2017

Źródło: http://wo.stabilo.org.pl/art/files/4

Zaproponowany przez autorów scenariusz lekcji został zmodyfikowany i uzupełniony o materiały pomocnicze w oparciu o zasady realizacji Budżetu Obywatelskiego 2019 w Białymstoku.

Publikacja dostępna na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na tych samych warunkach 3.0 Polska (BY-SA).

Treść licencji dostępna jest na stronie http://creativecommons.org/ licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode

Temat lekcji

Budżet obywatelski krok po kroku

(1 godzina lekcyjna)

Cele lekcji:

- ❒ Zapoznanie uczniów z pojęciem budżetu obywatelskiego/partycypacyjnego oraz jego podstawowymi założeniami.
- ❒ Zachęcenie uczniów do składania własnych projektów w ramach budżetu obywatelskiego.
- ❒ Uwrażliwienie na potrzeby różnych grup mieszkańców.
- ❒ Przedstawienie najważniejszych zasad procesu składania projektu do Budżetu Obywatelskiego i wymogów formalnych.

Cel: **Wprowadzenie uczniów do lekcji** Czas trwania: 5 minut	**Przebieg:** • Zaprezentuj temat i cele lekcji • Zbadaj znajomość budżetu partycypacyjnego: *Czy uczniowie słyszeli o budżecie partycypacyjnym?* *Czy znają kogoś, kto składał wniosek do BO (np. z ich szkoły)?* *Czy znają projekty, które zostały złożone lub zrealizowane?* Wprowadź **pojęcie budżetu obywatelskiego/partycypacyjnego**: *Budżet partycypacyjny to wydzielona kwota z budżetu miasta/gminy, o której mogą zdecydować mieszkańcy. W przypadku Białegostoku to 10 milionów złotych.* *Mieszkańcy mogą zgłaszać pomysły na działania, czyli projekty do budżetu obywatelskiego. Planując swój projekt, trzeba dopasować go do jednej z kategorii, która wynika z zadań realizowanych przez miasto. Następnie wszyscy mieszkańcy mogą wziąć udział w głosowaniu, aby wybrać najważniejsze ich zdaniem projekty, które powinny zostać zrealizowane.* *W Białymstoku obecnie trwa 6. edycja (od 2013 roku co roku).* Na koniec tej części rozdaj uczniom materiał **1_1** *Najważniejsze informacje o budżecie obywatelskim.* Możesz również podsumować krótko dotychczasowe edycje budżetu obywatelskiego w Białymstoku na podstawie materiału **1_2** *Prezentacja Budżet Obywatelski* (slajdy 2-3).

	Wariant opcjonalny: W starszych klasach możesz powiedzieć uczniom o genezie budżetów partycypacyjnych. (na podstawie materiału **1_3** *Geneza budżetów partycypacyjnych*)
Cel: **Przedstawienie najważniejszych zasad procedury budżetu obywatelskiego** Czas trwania: 10 minut	**Przebieg:** • Zaprezentuj najważniejsze zasady, które powinni znać przyszli projektodawcy (na podstawie **1_2** *Prezentacja Budżet Obywatelski*) • Przedstaw harmonogram budżetu obywatelskiego (slajd 5) Przedstaw najważniejsze zasady budżetu obywatelskiego (slajdy 6-11), w tym następujące: • *Każda osoba mieszkająca w Białystoku może zgłosić projekt (także uczniowie - powyżej 13 roku życia!).* • *Przed napisaniem projektu, warto zrobić diagnozę, przyjrzeć się, co jest potrzebne w okolicy.* • *Przed napisaniem projektu, warto sprawdzić, czy nasz pomysł spełnia m.in. następujące warunki: jest realizowany na terenie należącym do miasta, jego realizacja jest możliwa w jeden rok, mieści się w jednej z czterech kategorii (projekt ogólnomiejski, osiedlowy, oświatowy, zielony budżet), mieści się w określonych limitach finansowych, po zrealizowaniu będą mogli z niego korzystać wszyscy mieszkańcy (kryterium ogólnodostępności).*
Cel: **Zainspirowanie uczniów do stworzenia listy pomysłów na projekty** Czas trwania: 10 minut	**Przebieg:** Podziel uczniów na podgrupy, rozdaj im materiał **1_4** *Przykłady zrealizowanych projektów* (lub opracuj własną listę inspiracji na podstawie projektów zrealizowanych w Białymstoku w poprzednich edycjach budżetu obywatelskiego). Następnie poproś, żeby zastanowili się nad pomysłami na działania, które mogą być zrealizowane w ich okolicy. Uczniowie pracują w kilku grupach nad swoimi pomysłami. Wszystkie pomysły i inspiracje spisz w jednym miejscu widocznym dla uczniów i dopytaj o szczegóły. • *Czego dotyczą zebrane pomysły?* • *Czy chcecie dodać jakiś pomysł do tej listy? Co jeszcze wam przychodzi do głowy?* • *Jakie potrzeby zaspokajają te projekty? Do jakich grup są skierowane?* • *Gdzie na osiedlu/w mieście mogłyby zostać usytuowane te projekty?*
Cel: **Wskazanie uczniom możliwości, jakie mają, by wyrazić**	**Przebieg:** Mieszkańcy w tym młodzież, może się zaangażować w procedurze budżetu obywatelskiego na dwa sposoby – może złożyć własny projekt lub poprzeć projekt innego wnioskodawcy oraz zagłosować.

swoje zdanie w procedurze budżetu obywatelskiego – złożenie projektu oraz głosowanie na projekty Czas trwania: 20 minut	**Możliwość 1 - złożenie projektu** Opowiedz uczniom, co należy zrobić, by złożyć swój projekt (na podstawie materiału **1_2** *Prezentacja Budżet Obywatelski* – slajdy 13-16) Wnioskodawca: • wypełnia formularz zgłoszeniowy (osoba małoletnia powinna mieć zgodę opiekunów prawnych), • zbiera podpisy poparcia pod projektem, • składa projekt w urzędzie. Żeby pomysł mógł być zrealizowany, trzeba go opisać zgodnie z wymaganiami w specjalnym formularzu zgłoszeniowym(może być to zrobione prostym językiem). Tak opisany pomysł nazywamy projektem. Rozdaj uczniom materiał **1_5** *Jak wypełnić formularz do budżetu obywatelskiego* i **1_6** *Przykład uzupełnionego formularza*. Projekt musi zawierać wstępny kosztorys. Informacje można zebrać w internecie, bądź poprosić o pomoc osoby pracujące w urzędzie miasta. Wniosek można wypełnić elektronicznie. Formularze można pobrać ze strony www.bialystok.pl lub www.cas.bialystok.pl. **Możliwość 2 – głosowanie** Zaproponuj uczniom ćwiczenie. **Ćwiczenie:** Symulacja głosowania Wspólnie z uczniami wybierz kilka pomysłów z listy opracowanej przez uczniów podczas lekcji (np. sześć). Będą brały udział w głosowaniu. Wypisz je w widocznym miejscu. Warto dodać jedną kategorię - wstrzymuję się od głosu/ nie biorę udziału w głosowaniu. Następnie uczniowie mają chwilę na oddanie głosu – przyczepiając naklejki w odpowiednim miejscu na liście na tablicy lub rysując kreskę przy wybranym projekcie. Ważne, by sposób głosowania był łatwy do przeprowadzenia i nie dezorganizował sali, w której prowadzone są zajęcia. Każda osoba ma jeden głos. **Podsumowanie głosowania:** • Wskaż projekt, który wygrał. • Wskaż, ile osób wstrzymało się od oddania głosu. Te głosy nie są uwzględniane. **Dyskusja:** Przykładowe pytania do dyskusji na zakończenie:

	Dlaczego zagłosowaliście tak, a nie inaczej? Co wam się podobało w wybranym projekcie? Czy uwzględnia wasze potrzeby? Czy jest potrzebny w waszej okolicy? **Omów powody wstrzymywania się od głosu:** *Z jakiego powodu wstrzymaliście się od głosowania? Czy dlatego, że nie było projektów, które by wam się podobały?* Podkreśl, że w takiej sytuacji warto napisać coś własnego. To szansa, żeby wasz głos był usłyszany. Podsumuj, w jaki sposób można wpływać na projekty, by bardziej odpowiadały potrzebom młodych osób. Opowiedz uczniom, co należy zrobić, by zagłosować w budżecie obywatelskim (na podstawie materiału **1_2** *Prezentacja Budżet Obywatelski* – slajdy 17-18) **Podsumowanie** Przykładowy komentarz: *Udział w budżecie partycypacyjnym, to wyjątkowa szansa na to, żeby wasz głos został usłyszany i uwzględniony w działaniach władz. Dajcie poznać innym, na czym wam zależy. A jeśli będziecie pisać projekty, to pamiętajcie, by uwzględnić perspektywy innych grup, tak, by odpowiadały na różne potrzeby i aby zyskać jak najwięcej poparcia w głosowaniu – czyli zwiększyć szanse na to, by wasz projekt został zrealizowany.* Na koniec zapytaj, kto ma ochotę napisać projekt samodzielnie lub w grupie z innymi osobami. Powiedz, od kogo, gdzie i w jaki sposób chętne osoby mogą uzyskać wsparcie podczas jego pisania (np. w ramach działań w szkole lub w urzędzie miasta). Podziękuj za aktywność. Nagrodź osoby szczególnie aktywne.

Polecana literatura/informacje w internecie:

1. Bluj, E. Stokłuska, *Budżet partycypacyjny(obywatelski) krok po kroku. Poradnik dla praktyków*, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA, Warszawa 2015
2. Standardy procesów budżetu partycypacyjnego w Polsce http://partycypacjaobywatelska.pl/wp-content/uploads/2015/06/broszura-budzety-partycypacyjne-wydanie2.pdf
3. W. Kębłowski, *Budżet partycypacyjny – krótka instrukcja obsługi*, Instytut Obywatelski 2013
4. Strona poświęcona budżetom obywatelskim w Polsce: http://bp.partycypacjaobywatelska.pl/
5. Strona internetowa Centrum Aktywności Społecznej w Białymstoku: www.cas .bialystok.pl

---

Opracowanie merytoryczne na zlecenie Urzędu Miejskiego w Białymstoku: Agnieszka Maszkowska

Scenariusz oparty na materiałach edukacyjnych Fundacji Pole Dialogu – *Edukacja o budżecie partycypacyjnym w szkołach* (K. Tadeusiak-Jeznach, dr M. Szaranowicz-Kusz, M. Studzińska, Młodzież i budżet partycypacyjny. Otwieranie drzwi do demokracji, Warszawa 2016).

Źródło: https://poledialogu.org.pl/mlodziez-i-budzet-partycypacyjny-otwieranie-drzwi-do-demokracji/

Zaproponowane przez autorki scenariusze dwóch lekcji zostały połączone w jeden, zaś całość oparto o zasady realizacji Budżetu Obywatelskiego 2019 w Białymstoku.

Publikacja dostępna na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl

1_1 NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O BUDŻECIE OBYWATELSKIM

Jakie są założenia budżetu obywatelskiego/partycypacyjnego?

Partycypacja to inaczej współuczestniczenie w decydowaniu i rządzeniu.

Wyróżniamy 4 poziomy partycypacji obywatelskiej:

- informowanie,
- zbieranie informacji,
- konsultowanie,
- współdecydowanie.

Współdecydowanie jest najwyższym poziomem partycypacji. Współdecydowanie to sytuacja, w której mieszkańcy podejmują decyzje, które następnie są realizowane przez rządzących. Przykładem są budżety obywatelskie/partycypacyjne w różnych miastach i gminach.

Co to jest budżet obywatelski?

Budżet obywatelski jest procesem, w którym mieszkańcy współdecydują o podziale części budżetu miasta, dzielnicy lub gminy. W formie pisemnej zgłaszają swoje potrzeby i pomysły na ich zaspokojenie. Następnie odbywa się głosowanie. Budżet obywatelski/partycypacyjny w każdym mieście regulują odrębne zasady.

Budżet obywatelski:

- Pozwala bardziej świadomie gospodarować pieniędzmi.
- Ułatwia określenie potrzeb różnych grup mieszkańców.
- Wspomaga integrację społeczności lokalnej.
- Wspiera tworzenie się wspólnoty samorządowej.

W różnych modelach budżetów partycypacyjnych podkreśla się znaczenie **deliberacji**, czyli wspólnej, przemyślanej rozmowy na temat potrzeb, problemów i możliwych rozwiązań.

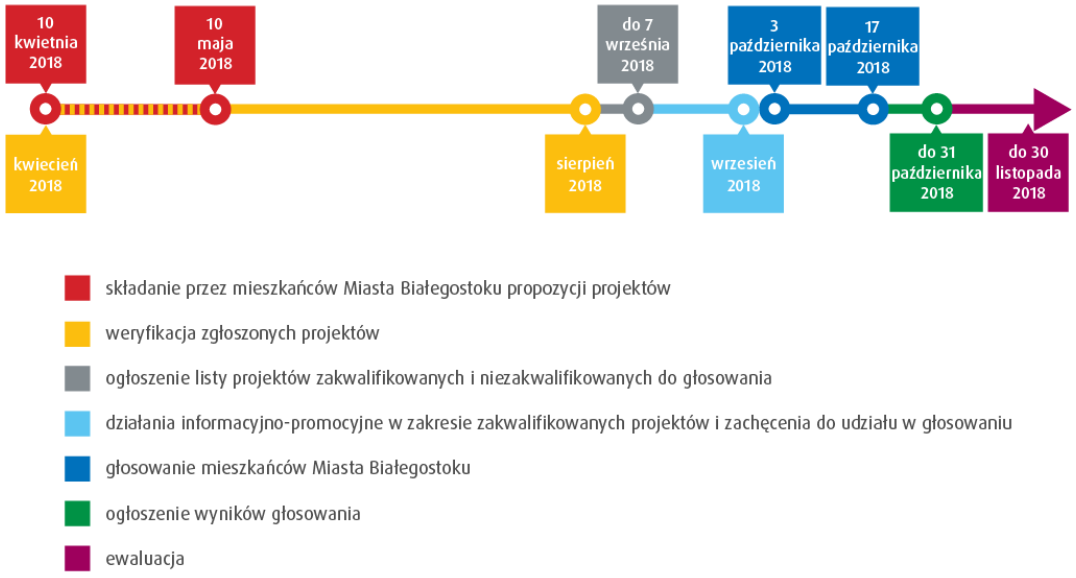
1_1 NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O BUDŻECIE OBYWATELSKIM

Najważniejsze cechy białostockiego budżetu obywatelskiego:

1. Określona kwota pieniędzy – do dyspozycji mieszkańców przeznaczona jest określona kwota wydzielona z budżetu miasta. To z niej jest finansowana realizacja zwycięskich projektów.
2. Projekty dla wszystkich – z projektów zgłoszonych do budżetu obywatelskiego powinny móc skorzystać wszystkie osoby. Na tym polega ogólnodostępność.
3. Głosowanie ma znaczenie – im więcej głosów otrzyma projekt, tym większą ma szansę na realizację. Ostateczna lista realizowanych projektów zależy od wysokości dostępnych środków.
4. Budżet jest co roku – budżet obywatelski jest przeprowadzany co roku.
   Pierwsza edycja budżetu obywatelskiego w Białymstoku odbyła się w 2013 roku.

Ważna strona internetowa: www.cas.bialystok.pl. Tutaj znajdziesz wskazówki, jak złożyć projekt do budżetu obywatelskiego oraz niezbędne formularze.

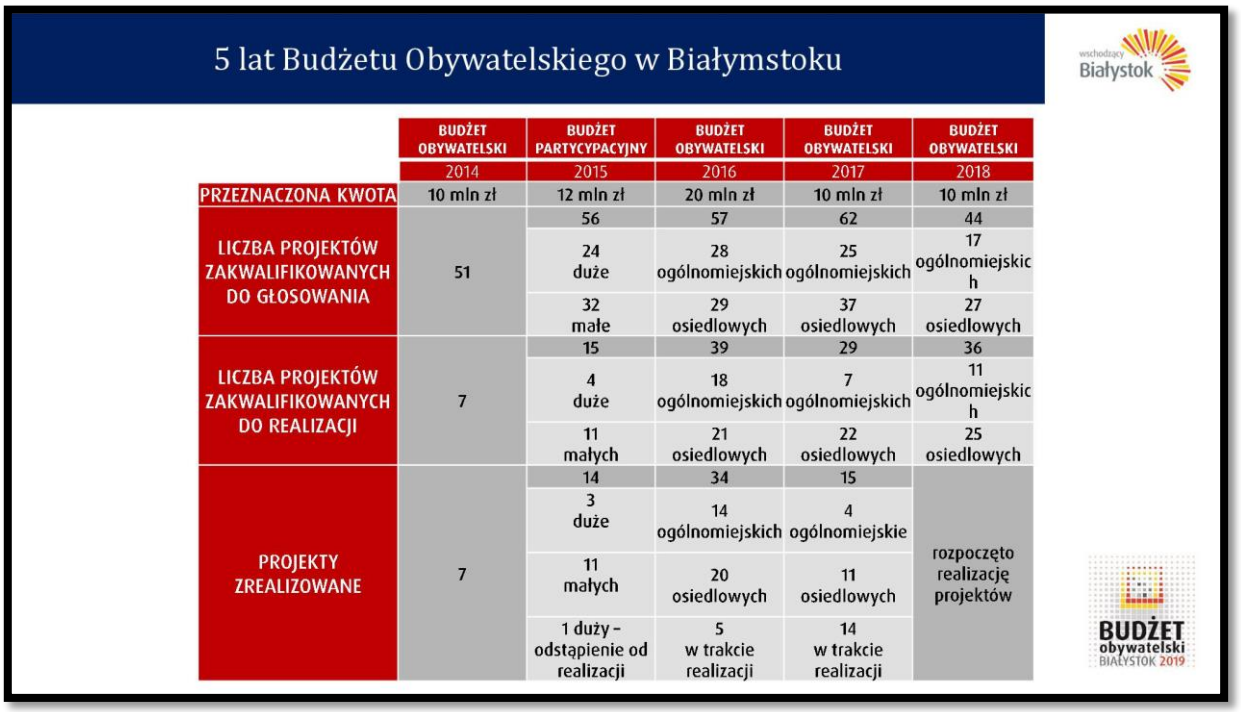
Harmonogram Budżetu Obywatelskiego 2019

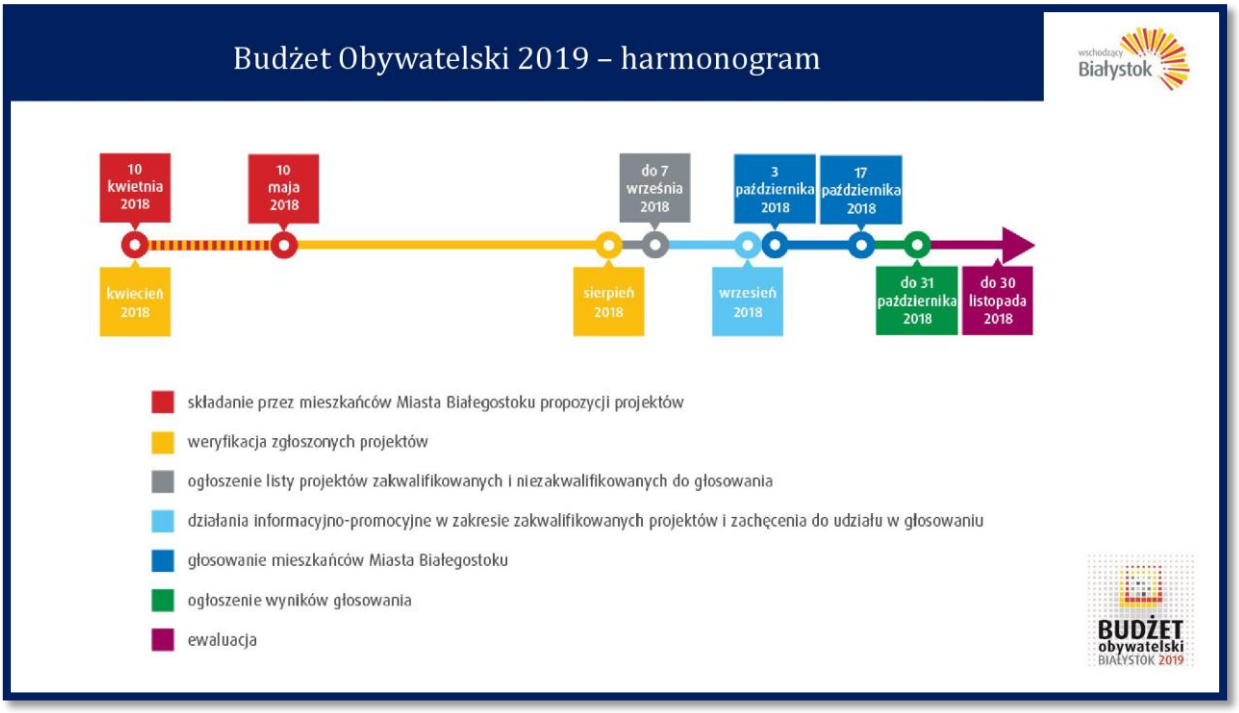

BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019
wschodzący Białystok
BUDŻET OBYWATELSKI W BIAŁYMSTOKU NA 2019 ROK
Rekreacyjny Antoniuk
5 567 głosów

Budżet Obywatelski 2019
wschodzący Białystok
plakat
Zostań BOhaterem!
Jestem na tak!
Mam pomysł!
Warto spróbować!
BOhater
Złóż projekt do Budżetu Obywatelskiego 2019
Na złożenie formularza masz czas od 10 kwietnia do 10 maja 2018 roku
broszura
NOTATNIK
Budżet Obywatelski 2019
naklejka
Budżet Obywatelski w Białymstoku – więcej się!
Zostań BOhaterem!
ulotka
Nie bądź BOhejterem...
Nie warto...
Nie podoba mi się...
BOhejter
Potrzebujesz pomocy w wypełnieniu wniosku?
...zostań BOhaterem!
Wspólnie damy radę!
Warto spróbować!
Mam pomysł!

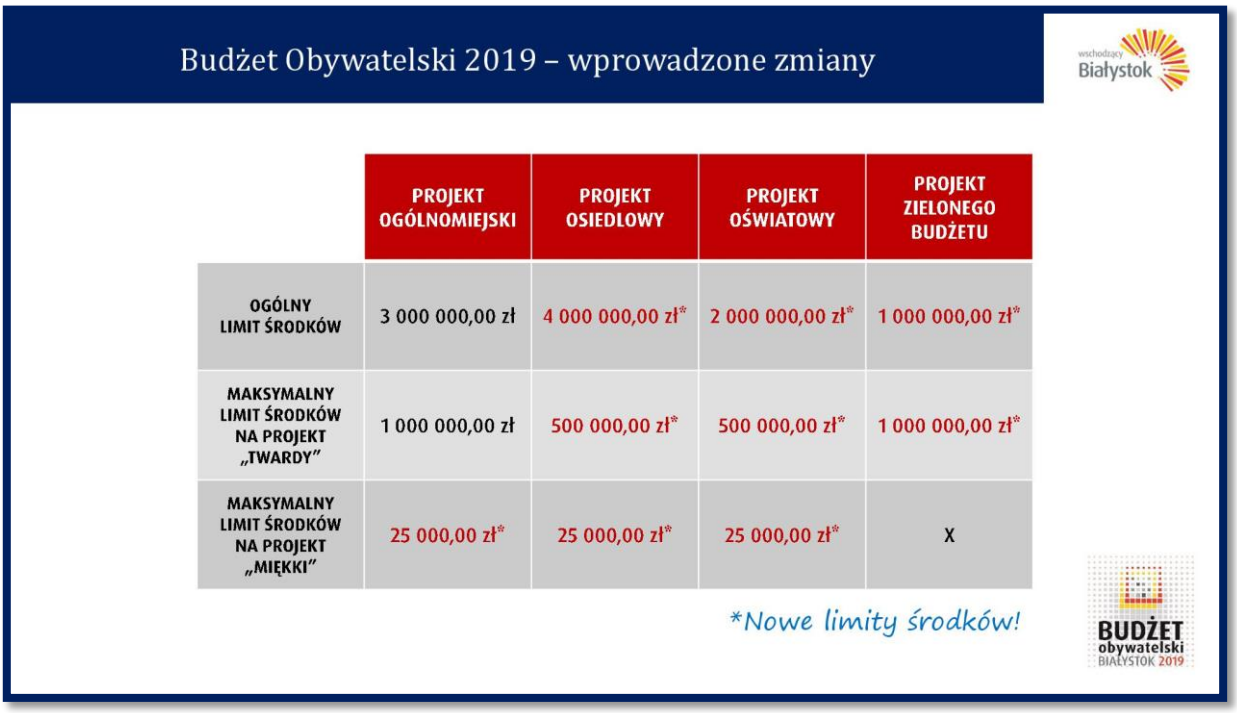

	BUDŻET OBYWATELSKI	BUDŻET PARTYCYPACYJNY	BUDŻET OBYWATELSKI	BUDŻET OBYWATELSKI	BUDŻET OBYWATELSKI
	2014	2015	2016	2017	2018
PRZEZNACZONA KWOTA	10 mln zł	12 mln zł	20 mln zł	10 mln zł	10 mln zł
LICZBA PROJEKTÓW ZAKWALIFIKOWANYCH DO GŁOSOWANIA	51	56	57	62	44
		24 duże	28 ogólnomiejskich	25 ogólnomiejskich	17 ogólnomiejskich
		32 małe	29 osiedlowych	37 osiedlowych	27 osiedlowych
LICZBA PROJEKTÓW ZAKWALIFIKOWANYCH DO REALIZACJI	7	15	39	29	36
		4 duże	18 ogólnomiejskich	7 ogólnomiejskich	11 ogólnomiejskich
		11 małych	21 osiedlowych	22 osiedlowych	25 osiedlowych
PROJEKTY ZREALIZOWANE	7	14	34	15	rozpoczęto realizację projektów
		3 duże	14 ogólnomiejskich	4 ogólnomiejskie	
		11 małych	20 osiedlowych	11 osiedlowych	
		1 duży – odstąpienie od realizacji	5 w trakcie realizacji	14 w trakcie realizacji	

Budżet Obywatelski 2019 – harmonogram
Białystok
10 kwietnia 2018
kwiecień 2018
10 maja 2018
do 7 września 2018
sierpień 2018
3 października 2018
wrzesień 2018
17 października 2018
do 31 października 2018
do 30 listopada 2018
składanie przez mieszkańców Miasta Białegostoku propozycji projektów
weryfikacja zgłoszonych projektów
ogłoszenie listy projektów zakwalifikowanych i niezakwalifikowanych do głosowania
działania informacyjno-promocyjne w zakresie zakwalifikowanych projektów i zachęcenia do udziału w głosowaniu
głosowanie mieszkańców Miasta Białegostoku
ogłoszenie wyników głosowania
ewaluacja
BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 – kwota
Białystok
PRZEWIDYWANY LIMIT ŚRODKÓW NA PROJEKTY*
10 000 000,00 zł
* Ostateczna kwota zostanie ustalona przez Radę Miasta Białystok w budżecie Miasta Białegostoku na 2019 rok.
BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 – wprowadzone zmiany
wschodzący Białystok
RODZAJE PROJEKTÓW
PROJEKT OGÓLNOMIEJSKI
PROJEKT OSIEDLOWY
PROJEKT OŚWIATOWY
PROJEKT ZIELONEGO BUDŻETU
dotyczy potrzeb mieszkańców więcej niż jednego osiedla Miasta Białegostoku
dotyczy potrzeb mieszkańców jednego z osiedli Miasta Białegostoku
realizowany na terenie jednostek oświatowych Miasta Białegostoku
dotyczy tworzenia nowych terenów zieleni lub rewitalizacji starych
Nowe kategorie!
BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 – wprowadzone zmiany
wschodzący Białystok
PROJEKT OGÓLNOMIEJSKI
PROJEKT OSIEDLOWY
PROJEKT OŚWIATOWY
PROJEKT ZIELONEGO BUDŻETU
OGÓLNY LIMIT ŚRODKÓW
3 000 000,00 zł
4 000 000,00 zł*
2 000 000,00 zł*
1 000 000,00 zł*
MAKSYMALNY LIMIT ŚRODKÓW NA PROJEKT „TWARDY”
1 000 000,00 zł
500 000,00 zł*
500 000,00 zł*
1 000 000,00 zł*
MAKSYMALNY LIMIT ŚRODKÓW NA PROJEKT „MIĘKKI”
25 000,00 zł*
25 000,00 zł*
25 000,00 zł*
X
*Nowe limity środków!
BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 - zasady

JAKIE PROJEKTY MOGĄ BYĆ REALIZOWANE?

- Należące do zadań własnych gminy lub powiatu, możliwe do realizacji w trakcie jednego roku budżetowego (w uzasadnionych przypadkach możliwe jest wydłużenie realizacji projektu).
- Zlokalizowane na terenie, na którym Miasto Białystok może zgodnie z prawem wydatkować środki publiczne.
- Projekty „miękkie" zlokalizowane na nieruchomościach nie będących własnością Miasta (pod warunkiem dołączenia stosownego oświadczenia).

Budżet Obywatelski 2019 - zasady

JAKIE PROJEKTY NIE MOGĄ BYĆ REALIZOWANE?

- zakładające realizację jedynie części, etapu projektu (np. uwzględniające jedynie środki na wykonanie, bez zabezpieczenia środków na projektowanie),
- naruszające obowiązujące przepisy prawa, prawa osób trzecich, w tym prawo własności,
- sprzeczne z przyjętymi planami, strategiami i programami Miasta Białegostoku,
- generujące po realizacji koszty eksploatacji przekraczające w skali roku 5% wartości proponowanego projektu,
- projekty, których efekty nie spełniają kryterium ogólnodostępności,
- nie spełniające kryterium celowości i gospodarności.

Budżet Obywatelski 2019 - zasady

KTO MOŻE ZGŁOSIĆ PROJEKT?

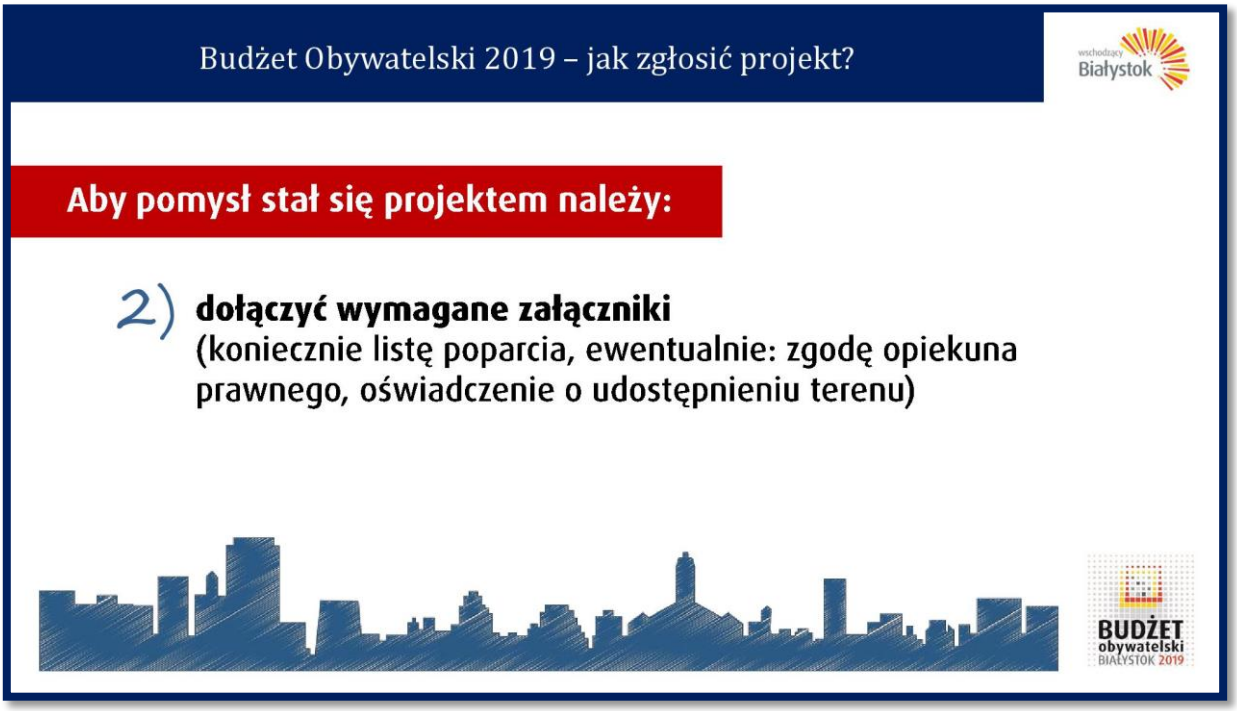
- Każdy mieszkaniec Białegostoku – tj. osoba zamieszkująca Białystok z zamiarem stałego pobytu - od 13 roku życia (osoba małoletnia)
- Propozycja projektu musi uzyskać pisemne poparcie co najmniej 20 mieszkańców Białegostoku (lista poparcia).
- W przypadku gdy osobą zgłaszającą jest osoba małoletnia, do formularza zgłoszeniowego należy dołączyć zgodę rodzica/opiekuna prawnego.

Budżet Obywatelski 2019 – harmonogram

SKŁADANIE WNIOSKÓW

10 KWIETNIA 2018 → 10 MAJA 2018

Budżet Obywatelski 2019 – jak zgłosić projekt?
wschodzący Białystok
Aby pomysł stał się projektem należy:
1) wypełnić formularz zgłoszeniowy dostępny:
• w budynku Urzędu Miejskiego, ul. Słonimska 1
• w budynku Centrum Aktywności Społecznej, ul. Św. Rocha 3
• na www.cas.bialystok.pl
BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 – jak zgłosić projekt?
wschodzący Białystok
Aby pomysł stał się projektem należy:
2) dołączyć wymagane załączniki
(koniecznie listę poparcia, ewentualnie: zgodę opiekuna prawnego, oświadczenie o udostępnieniu terenu)
BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 – jak zgłosić projekt?

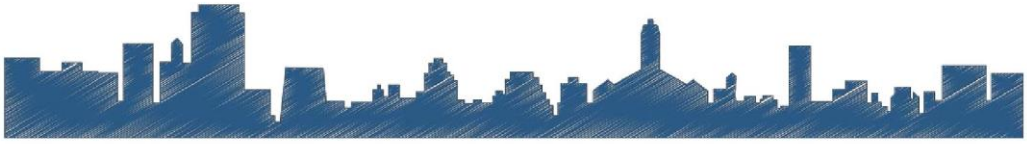
wschodzący Białystok

Aby pomysł stał się projektem należy:

3) **złożyć dokumenty w formie papierowej:**
- w Kancelarii Ogólnej Urzędu Miejskiego, ul. Słonimska 1
- w Centrum Aktywności Społecznej, ul. Św. Rocha 3

lub

przesłać zeskanowany wniosek na adres: budzet2019@um.bialystok.pl

BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 – jak zgłosić projekt?

wschodzący Białystok

Pomoc w wypełnieniu wniosku można uzyskać:

- odwiedzając **Centrum Aktywności Społecznej**, ul. Św. Rocha 3 w godzinach pracy urzędu
- biorąc udział w **maratonie pisania wniosków**
  12, 19 i 26 kwietnia w godz. 12:00-20:00
  10 maja w godz. 12:00-20:00
  Centrum Aktywności Społecznej ul. Św. Rocha 3
- dzwoniąc na infolinię: **tel. 85 879 79 79**

BUDŻET obywatelski BIAŁYSTOK 2019

Budżet Obywatelski 2019 – głosowanie

Głosowanie:

MOŻLIWOŚĆ WYBRANIA

MAKSYMALNIE

4

PROJEKTÓW

ZE WSZYSTKICH ZAKWALIFIKOWANYCH DO GŁOSOWANIA

Budżet Obywatelski 2019 – kto i jak może głosować?

Głosowanie:

Głosować mogą mieszkańcy Białegostoku (od 13 roku życia) w dwóch formach:
- Papierowej – złożenie karty do głosowania do urny (w wyznaczonych miejscach)
- Elektronicznej – na stronie internetowej www.bialystok.pl oraz www.cas.bialystok.pl

UWAGA!
MOŻNA ZŁOŻYĆ TYLKO JEDNĄ KARTĘ DO GŁOSOWANIA.

W PRZYPADKU GDY GŁOSUJĄCYM JEST OSOBA MAŁOLETNIA, DO KARTY DO GŁOSOWANIA NALEŻY DOŁĄCZYĆ ZGODĘ OPIEKUNA PRAWNEGO/RODZICA NA UDZIAŁ W GŁOSOWANIU.

1_3 GENEZA BUDŻETÓW PARTYCYPACYJNYCH

Za: W. Kębłowski, *Budżet partycypacyjny – krótka instrukcja obsługi*, Instytut Obywatelski 2013

Budżet partycypacyjny powstał **w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku w brazylijskim Porto Alegre**, ponadmilionowej stolicy stanu Rio Grande do Sul, jednego z centrów opozycji przeciwko wojskowej dyktaturze, która rządziła krajem w latach 1964–1985. Walka z reżimem w dużym stopniu koncentrowała się na polityce miejskiej i pozwoliła licznym ruchom – zjednoczonym pod egidą Związku Stowarzyszeń Sąsiedzkich Porto Alegre (União das Associações dos Moradores de PoA – UAMPA) – wykształcić szereg strategii współpracy z mieszkańcami i wypracować skuteczne narzędzia partycypacyjne. Jeszcze przed pierwszymi demokratycznymi wyborami lokalnymi po upadku dyktatury w 1985 roku UAMPA zaproponował przeprowadzenie inicjatywy, która wkrótce miała zyskać nazwę budżetu partycypacyjnego. Na poparcie władz trzeba było czekać do wyborów w 1989 roku, wygranych przez lewicową Partię Robotników (Partido dos Trabalhadores – PT). Budżet partycypacyjny został więc wprowadzony jako inicjatywa oddolna, która zyskała silne poparcie władz lokalnych. Po długim okresie przygotowawczym uzyskał swój pierwszy kształt (później rokrocznie nieznacznie modyfikowany) w latach 1991 i 1992.

Mechanizm budżetu partycypacyjnego w Porto Alegre

Budżet partycypacyjny w Porto Alegre opierał się na **jednorocznych cyklach zgromadzeń i spotkań, które odbywały na dwóch poziomach: terytorialnym (dotyczącym 16 osiedli miasta) i tematycznym** (dotyczącym poszczególnych aspektów rozwoju miasta podzielonych na 5 obszarów). Pojedynczy cykl składał się z trzech etapów.

Pierwszy etap (marzec–kwiecień) rozpoczynały **otwarte zgromadzenia** na 16 osiedlach i w 5 obszarach tematycznych. Ich celem było udzielenie mieszkańcom podstawowych informacji dotyczących budżetu partycypacyjnego, jak również przyciągnięcie nowych uczestników — spotkaniom towarzyszyła szeroko zakrojona kampania informacyjna. Na zgromadzeniach mieszkańcy uzyskiwali informacje dotyczące inwestycji zrealizowanych w poprzednim roku oraz projektów proponowanych do realizacji przez przedstawicieli Urzędu Miasta w nowym roku, a także dokonywali rewizji zasad przeprowadzenia budżetu partycypacyjnego. Co ważne, **mieszkańcy wspólnie określali priorytety inwestycyjne miasta** – choć co roku ulegały one zmianom, szereg zagadnień, takich jak: polityka mieszkaniowa, edukacja, infrastruktura drogowa czy kanalizacja, regularnie wybierano jako najważniejsze. Pod koniec serii zgromadzeń **mieszkańcy głosowali na delegatów reprezentujących poszczególne osiedla** na forach tematycznych i terytorialnych.

Fora spotykały się raz na miesiąc, by dalej mobilizować mieszkańców do uczestnictwa, monitorować proces przeprowadzania budżetu partycypacyjnego w danym roku, a także prowadzić dialog pomiędzy poszczególnymi kwestiami terytorialnymi i tematycznymi reprezentowanymi przez poszczególne fora, radą budżetu partycypacyjnego, a przedstawicielami Urzędu Miasta. Zaraz po wyborze delegaci uczestniczyli w kilkudniowych warsztatach dotyczących zarządzania miastem (w szczególności jego budżetem), zdobywając wiedzę i umiejętności potrzebne w ich dalszej działalności. Delegaci byli wybierani na roczną kadencję, teoretycznie bez możliwości reelekcji; nie otrzymywali żadnego wynagrodzenia i podlegali ścisłej kontroli mieszkańców, którzy ich poparli; mogli być w każdej chwili odwołani.

W praktyce oznaczało to, że mieszkańcy, którzy nie mieli możliwości lub chęci zaangażować się w dalsze dyskusje nad budżetem miejskim, mieli pewność, że wybrany przez nich delegat będzie reprezentował potrzeby ich osiedla.

Podczas drugiego etapu (kwiecień–maj) odbywały się tzw. „**spotkania pośrednie"** – na poziomie terytorialnym delegaci rozmawiali z mieszkańcami o potrzebach poszczególnych osiedli lub mniejszych obszarów (poszczególnych ulic czy podwórek), podczas gdy na poziomie tematycznym dyskutowano o projektach ogólnomiejskich. To na spotkaniach pośrednich powstawały właściwe propozycje inwestycyjne, które były jednocześnie hierarchizowane w oparciu o trzy kryteria: priorytety inwestycyjne ustalone przez mieszkańców na etapie pierwszym, współczynnik „jakości życia" w dzielnicy, której dotyczyła dana inwestycja (jakość i dostępność poszczególnych usług i elementów infrastruktury), oraz liczbę mieszkańców. **Tym samym środki trafiały do najbardziej potrzebujących obszarów miasta i grup społecznych**. Spotkania pośrednie trwały około dwóch godzin i cieszyły się ogromną frekwencją (zwłaszcza osób niezamożnych i kobiet) – to tutaj miały miejsce najgorętsze dyskusje i nierzadko dochodziło do konfliktów pomiędzy uczestnikami. Co ważne, aż do tego momentu wszystkie spotkania i fora w ramach budżetu partycypacyjnego były w pełni otwarte. Żaden z „uczestników" procesu – niezależnie od funkcji sprawowanych poza budżetem partycypacyjnym – nie był w żaden sposób uprzywilejowany. W dyskusjach uczestniczyli eksperci z Urzędu Miasta, odbywały się też wizyty w miejscach potencjalnych inwestycji, pozwalające delegatom i mieszkańcom naocznie ocenić potrzeby poszczególnych obszarów miasta.

W trzecim etapie (maj–lipiec) ponownie zawiązywały się **otwarte zgromadzenia – tym razem, by wybrać członków Rady Budżetu Partycypacyjnego** (Conselho do Orçamento Participativo) z każdego zgromadzenia terytorialnego i tematycznego. Członkowie Rady mogli być wybrani tylko dwa razy i – podobnie jak delegaci – byli ściśle kontrolowani przez mieszkańców i nie otrzymywali wynagrodzenia. R**ada miała za zadanie zebrać zhierarchizowane propozycje z całego miasta i porównać ich listę z dostępnymi środkami (na których ilość Rada miała wpływ, współdecydując o lokalnej polityce podatkowej) oraz istniejącymi regulacjami formalno-prawnymi.** Efektem jej pracy był projekt budżetu miejskiego – od października do grudnia kolejno przedyskutowany z mieszkańcami na spotkaniach w dzielnicach, a następnie przekazany administracji i przekształcony przez Radę w plan inwestycyjny, którego wdrożenie było ściśle monitorowane przez mieszkańców. Budżet partycypacyjny w Porto Alegre w latach 1990–2004 […] pozwolił ukrócić klientelizm i korupcję oraz znacząco poprawić jakość służby zdrowia, edukacji, dostępu do bieżącej wody i systemu oczyszczania miasta. Dokonał też fundamentalnej zmiany w sposobie zarządzania miastem, którego trzon stanowiła nie miejscowa klasa polityczna, ale mieszkańcy.

Projekt okazał się wielkim sukcesem i wkrótce zyskał ogromną popularność w Brazylii – do roku 2008 wprowadziło go około 200 tamtejszych miast, obejmując ponad 44 miliony mieszkańców. Upowszechnił się kolejno w Ameryce Południowej (przynajmniej 510 miast zaangażowanych w BP w 2010 roku), Europie (200 miast), Afryce, Azji i Ameryce Północnej, tym samym zyskując status globalny.

CENTRUM SPORTOWE TYSIĄCLECIA – projekt ogólnomiejski

W ramach Budżetu Partycypacyjnego 2015 przy Zespole Szkół Elektrycznych przy Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego powstały nowe boiska, siłownia pod chmurką oraz bieżnia.

Do dyspozycji uczniów i mieszkańców powstały m.in. trzy boiska. Pierwsze ze sztucznej trawy do piłki nożnej, drugie – wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej. Kolejne – do piłki siatkowej plażowej. Zadbano również o ustawienie trybun, teraz sportowe rozgrywki może oglądać prawie 90 widzów. Obok stanął budynek sanitarno-szatniowy. W ramach tej inwestycji, obok kompleksu boisk, ustawiono urządzenia do ćwiczeń na świeżym powietrzu. To kolejna miejska siłownia pod chmurką, z której mogą korzystać zarówno młodsi, jak i nieco starsi białostoczanie. Kompleks sportowo-rekreacyjny wyposażono także w trzytorową bieżnię o nawierzchni poliuretanowej oraz elementy tzw. małej architektury. Ustawiono tam stojaki na rowery, ławki i kosze. Kompleksowo zadbano także o oświetlenie, monitoring i ogrodzenie obiektu.

W trakcie głosowania na projekt „Centrum Sportowe Tysiąclecia – Osiedle Białostoczek" mieszkańcy oddali 8320 głosów.

Łączny koszt tego przedsięwzięcia to ponad 2 mln 140 tys. złotych.

Link: http://www.bialystok.pl/pl/wiadomosci/aktualnosci/centrum-sportowe-na-bialostoczku.html

SIŁOWNIA NA DZIESIĘCINACH – projekt osiedlowy

Przy ulicy Palmowej stanęło dziewięć urządzeń do ćwiczeń, stoły do ping-ponga i do gry w szachy, piaskownica i bujak. Inwestycja powstała w ramach Budżetu Partycypacyjnego 2015.

Ta sportowa inwestycja została zrealizowana przy Szkole Podstawowej nr 47 przy ul. Palmowej 28 w Białymstoku. Nowy teren rekreacyjny został oświetlony i wyposażony w elementy tzw. małej architektury czyli ławeczki i kosze na śmieci. Pojawiły się tam cztery nowe drewniane ławki oraz cztery latarnie. Dodatkowo zamontowana została obrotowa kamera monitoringowa wraz z rejestratorem.

Koszt tej inwestycji – przygotowania dokumentacji projektowej i urządzenia siłowni zewnętrznej – to ok. 278 tys. zł.

W głosowaniu ten osiedlowy projekt zdobył 2388 głosów.

Link: http://www.bialystok.pl/pl/wiadomosci/aktualnosci/silownia-na-dziesiecinach-gotowa.html

BIBLIOTEKA DLA KAŻDEGO – projekt ogólnomiejski

Projekt zakładał wyposażenie Biblioteki Głównej Książnicy Podlaskiej oraz jej filii w oprogramowanie oraz sprzęt pozwalający w pełni korzystać z bibliotek i ich zasobów osobom starszym, niedowidzącym i niewidomym. Wszystkie zaproponowane w projekcie biblioteki otrzymały multilektor, powiększalnik stacjonarny, program udźwiękawiający komputer, oprogramowanie OCR oraz program powiększający obraz.

Koszt przedsięwzięcia to 432 tys. zł.

W głosowaniu projekt zdobył 2369 głosów.

MOJE, TWOJE, NASZE NA BARSZCZAŃSKIEJ – POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW I UTWORZENIE KLUBU OSIEDLOWEGO NA OSIEDLU STAROSIELCE – projekt osiedlowy

Nowe miejsce do sąsiedzkiej aktywności i wspólnego spędzania czasu powstało na osiedlu Starosielce. Oferuje ono bezpłatne zajęcia dla wszystkich grup wiekowych. Jego powstanie było możliwe dzięki Budżetowi Obywatelskiemu 2016.

W Starosielcach przy ul. Barszczańskiej 5 powstał klub osiedlowy. O takie miejsce spotkań zabiegali sami mieszkańcy składając do Budżetu Obywatelskiego 2016 projekt „Moje, Twoje, Nasze na Barszczańskiej – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i utworzenie klubu osiedlowego na osiedlu Starosielce". Mieszkańcy włączyli się w ustalanie oferty zajęć otwartych dla wszystkich grup wiekowych. W klubie można korzystać z takich aktywności jak: warsztaty modelarskie, informatyczne, kulinarne, zajęcia krawieckie i majsterkowania czy indywidualne porady w Punkcie Informacji Obywatelskiej. Klub zaprasza dzieci i dorosłych, zapewnia niezbędne materiały do wykonania prac. Klub osiedlowy planuje także organizację grup samopomocowych do wzajemnej pomocy w odrabianiu lekcji, przeprowadzenie zajęć na temat możliwości włączania się mieszkańców w życie miasta, przygotowanie imprez plenerowych.

Ta propozycja zyskała poparcie ok. 1200 głosów.

Łączny koszt projektu, na który składa się zainstalowanie czterech kamer monitoringu, wyposażenie i prowadzenie klubu to ok. 214,5 tys. zł.

FLASH BOULDER – ZAJĘCIA WSPINACZKOWE – projekt osiedlowy

Projekt przewidywał realizację cyklu zajęć wspinaczkowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz zakup niezbędnego wyposażenia. Jego celem jest promowanie aktywności fizycznej i zainteresowanie wspinaczką białostoczan.

Projekt osiedlowy na Antoniuku w trakcie głosowania mieszkańców uzyskał prawie 1200 głosów. Kwota przeznaczona na realizację tego zadania to 247 tys. zł.

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY
PROJEKTU DO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2019

Uwaga: wypełnienie punktów formularza oznaczonych „*” jest obowiązkowe

1. * Tytuł projektu *(do 15 wyrazów)*

Ważne, by nazwa projektu była zrozumiała i jasno wynikało z niej, czego dotyczy projekt. Na liście do głosowania znajdzie się sama nazwa, bez krótkiego opisu projektu. Dzięki niej głosujące osoby będą wiedziały, co wybierają.

2. * Rodzaj zgłaszanego projektu *(proszę wstawić „x” oraz podać nazwę osiedla w przypadku projektu osiedlowego)*

Zaznacz rodzaj projektu, w przypadku projektu osiedlowego wskaż/wpisz nazwę osiedla.

- [ ] **OGÓLNOMIEJSKI**
- [ ] **OŚWIATOWY**
- [ ] **ZIELONY BUDŻET**
- [x] **OSIEDLOWY** — Osiedle: *Nowe Miasto*

3. * Lokalizacja, miejsce realizacji projektu *(obowiązkowe jest wskazanie adresu, numeru geodezyjnego działki)*

Uwaga: *w przypadku zgłaszania projektu innego niż inwestycyjny, zlokalizowanego na nieruchomościach nie będących własnością Miasta Białystok lub na nieruchomościach stanowiących własność Miasta Białystok obciążonych na rzecz osób trzecich, niezbędne jest dołączenie oświadczenia podmiotu posiadającego tytuł prawny do nieruchomości na udostępnienie i wykorzystanie nieruchomości do celów realizacji projektu*

Napisz, gdzie ma być realizowany projekt (np. park, polanka, skwer, osiedlowe podwórko). Koniecznie podaj adres i numer działki.
Ważne: *Sprawdź, do kogo należy teren, na którym planujesz projekt. Jeśli nie należy on do miasta, a chcesz na nim zrealizować projekt „miękki” potrzebujesz pisemnej zgody jej właściciela, np. prezesa spółdzielni mieszkaniowej. Projekty inwestycyjne („twarde”), czyli takie, które wymagają robót budowlanych można realizować tylko na terenach miejskich. W internecie można sprawdzić własność gruntów: http://www.cas.bialystok.pl/pl/budzetobywatelski/budzetobywatelski2019/pomocnik/czyj-to-teren.html Upewnij się też, że Twój projekt jest zgodny z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Możesz w tej sprawie znaleźć informacje w internecie lub zwrócić się o pomoc do odpowiedniego urzędnika.*

4. * Skrócony opis projektu *(zasadnicze informacje o projekcie)*

W kilku zdaniach opisz, czego dotyczy projekt. Dobry opis zawiera odpowiedzi na pytania: co, gdzie, po co? Upewnij się, czy to działanie mieści się w zakresie zadań własnych gminy lub powiatu. Możesz to sprawdzić w internecie: http://www.cas.bialystok.pl/pl/budzetobywatelski/budzetobywatelski2019/pomocnik/zadania-gminy-i-powiatu.html

5. * Szczegółowy opis projektu *(proszę opisać czego dotyczy projekt, co ma zostać zrealizowane w ramach projektu, opis powinien być precyzyjny, jednoznaczny i na tyle wyczerpujący, aby umożliwić identyfikację kluczowych elementów składających się na projekt)* ***Uwaga:*** *opis nie może wskazywać podmiotu, który miałby zostać wykonawcą projektu*

Napisz szczegółowo, na czym polega Twój pomysł. Opisz, co konkretnie ma zostać zrobione (np. ustawienie trzech ławek wzdłuż alejki w parku). Im dokładniej to zrobisz, tym łatwiej urzędnicy będą mogli zweryfikować a później wykonać projekt.
Uwaga! Nie możesz wskazywać wykonawcy. O tym, kto będzie realizował projekt zdecyduje urząd.

6. * Odbiorcy projektu *(proszę wskazać, jakie grupy mieszkańców skorzystają na realizacji projektu)*

Napisz, kto będzie korzystał z projektu. Jeśli chcesz zwiększyć szanse swojego projektu w głosowaniu, postaraj się, by był skierowany do jak najszerszego grona odbiorców.

7. * Zasady korzystania z efektu realizacji projektu przez mieszkańców (ogólnodostępność) *(np. godziny otwarcia obiektu, zasady korzystania, warunki uczestnictwa)*

W odpowiedzi pomogą Ci pytania pomocnicze:
• w jakich godzinach będzie dostępny projekt,
• czy będą wymagane zapisy,
• czy będą jakieś ograniczenia, np. wiekowe.

Opisując zasady, pamiętaj że najlepiej byłoby, by z projektu mogła skorzystać każda zainteresowana osoba.

8. * Uzasadnienie realizacji projektu *(cel realizacji projektu, wyjaśnienie w jaki sposób jego realizacja wpłynie na życie mieszkańców, argumenty przemawiające za potrzebą realizacji projektu)*

Napisz, dlaczego właśnie Twój projekt powinien być zrealizowany. Co dzięki niemu zmieni się na lepsze na osiedlu/w mieście? Jaki problem zostanie rozwiązany?

9. * Wstępny kosztorys projektu z wyszczególnieniem jego części składowych *(powinien uwzględniać wszystkie niezbędne elementy projektu, pozwalając na właściwe i precyzyjne oszacowanie kosztów, w tym np. koszt opracowania koncepcji)*

lp.	Składowe części projektu	Szacunkowy koszt brutto
1.		zł
2.		zł
3.		zł
4.		zł
n		zł
	łącznie	zł

Aby obliczyć przybliżony koszt projektu, dowiedz się, ile będą kosztowały jego elementy. Wystarczy podać szacunkowe kwoty. W wycenie projektu pomocni będą urzędnicy.

Orientacyjne koszty poszczególnych elementów projektu można też sprawdzić w internecie, np. na http://www.cas.bialystok.pl/pl/budzetobywatelski/budzetobywatelski2019/pomocnik/ile-kosztuje-miasto.html, stronach firm, cennikach usług czy materiałów budowlanych. Ostatecznej weryfikacji kosztorysu dokonają urzędnicy.

10. * Czy propozycja projektu generuje koszty utrzymania w kolejnych latach?

Zastanów się, czy i jakie koszty trzeba ponosić co roku, by można było korzystać z projektu. Może to być np. koszt sprzątania, energii elektrycznej, konserwacji sprzętu.

☐ **NIE**

☒ **TAK**

(proszę określić rodzaj kosztów utrzymania i eksploatacji projektu, generowanych w skali roku, np. koszty sprzątania, energii, wody, bieżących remontów, konserwacji)

lp.	Rodzaj kosztów	Szacunkowy koszt brutto
1.		zł
2.		zł
n		zł
	łącznie	zł

11. Kontakt do pomysłodawcy lub pomysłodawców projektu, który byłby publicznie dostępny, w tym dla pomysłodawców innych propozycji, mieszkańców, przedstawicieli mediów, w celu wymiany opinii, informacji, ewentualnych uzgodnień itp. *(wypełnienie punktu nie jest obowiązkowe)*

Wyrażam zgodę na udostępnienie do ww. celów następujących danych kontaktowych:

.....

(Imię i nazwisko, adres e-mail i/lub nr telefonu)

.....

podpis osoby udostępniającej dane

Uwaga: *Dane kontaktowe do pomysłodawcy/pomysłodawców projektu, ale tylko do wiadomości Urzędu Miejskiego w Białymstoku, podaje się na następnej stronie formularza. Strona z tymi danymi nie będzie udostępniona do publicznej wiadomości.*

12. * Załączniki *(proszę wstawić „x" przy załączanym dokumencie)*

☒

1_5 JAK WYPEŁNIĆ FORMULARZ DO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

Lista mieszkańców popierających propozycję projektu *(obowiązkowe)*

☐ Zgoda rodzica/opiekuna prawego *(obowiązkowe w przypadku, gdy pomysłodawcą projektu jest osoba małoletnia)*

☐ Oświadczenie dotyczące udostępnienia i wykorzystania nieruchomości do celów realizacji projektu *(obowiązkowe w przypadku zgłaszania projektu innego niż inwestycyjny, zlokalizowanego na nieruchomościach nie będących własnością Miasta Białystok lub na nieruchomościach stanowiących własność Miasta Białystok obciążonych na rzecz osób trzecich)*

☐ Dodatkowe *(istotne dla projektu, np. zdjęcia, mapy)*

Jeśli chcesz, możesz tutaj dołączyć materiały dodatkowe związane z projektem, np. zdjęcia, rysunki, dodatkowy opis, który nie zmieścił się w powyższych okienkach itp.

Zanim złożysz projekt, zbierz 20 podpisów od popierających go 20 mieszkańców Białegostoku. Podpisy zbierz na specjalnej liście poparcia. Jeśli podpisująca się osoba nie ma 18 lat, obok jej podpisu potrzebny będzie również podpis jej opiekuna prawnego.

- *Jeśli składasz projekt przez internet, zeskanuj listę z podpisami i dołącz ją.*
- *Jako autor projektu nie możesz poprzeć własnego projektu. Możesz jednak poprzeć projekty autorstwa innych osób.*
- *Tutaj załączysz też zgodę właściciela terenu na realizację projektu.*

PROSZĘ WYDRUKOWAĆ TĘ STRONĘ NA ODDZIELNEJ KARTCE

13.* Dane kontaktowe pomysłodawcy/pomysłodawców projektu *(informacje tylko do wiadomości Urzędu Miejskiego w Białymstoku)*

Proszę o wskazanie na pierwszym miejscu osoby upoważnionej do kontaktu z Urzędem Miejskim w Białymstoku w sprawie projektu.

imię i nazwisko	adres zamieszkania	dane do kontaktu (nr telefonu, adres e-mail)
Podaj dane kontaktowe		

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych/danych osobowych osoby małoletniej w przypadku, gdy zgłaszającym projekt jest osoba małoletnia, dla potrzeb niezbędnych do wdrożenia Budżetu Obywatelskiego 2019, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i przy zachowaniu niezbędnych środków ochrony danych osobowych. Przyjmuję do wiadomości, iż z chwilą złożenia wniosku w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku administratorem danych osobowych staje się Prezydent Miasta Białegostoku z siedzibą w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1. Wiem, że podanie danych jest dobrowolne oraz że mam prawo kontroli przetwarzania danych, prawo dostępu do treści danych i ich poprawiania.

Oświadczam, iż wszystkie informacje podane w formularzu, w tym o zamieszkiwaniu na terenie Miasta Białegostoku, są zgodne z aktualnym stanem faktycznym.

Jestem świadomy(-ma) możliwości weryfikacji zamieszczonych danych na podstawie dostępnych Miastu Białystok rejestrów, ewidencji lub innych danych.

Oświadczam, że posiadam prawa autorskie do załączonych materiałów i wyrażam zgodę na ich wykorzystanie i nieodpłatne publikowanie w celach promocyjnych mojego projektu oraz procedury Budżetu Obywatelskiego 2019.

Uzupełnij

.....

data

Jeśli masz ukończone 13 lat, ale nie jesteś pełnoletni, pod projektem podpisuje się rodzic/opiekun prawny.

czytelny podpis pomysłodawcy/pomysłodawców projektu (w przypadku osoby małoletniej podpis rodzica/opiekuna prawnego)

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY
PROJEKTU DO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2019

Uwaga: wypełnienie punktów formularza oznaczonych „*” jest obowiązkowe

10. * Tytuł projektu *(do 15 wyrazów)*

Budowa parkingu przy ul. Obywatelskiej

11. * Rodzaj zgłaszanego projektu *(proszę wstawić „x” oraz podać nazwę osiedla w przypadku projektu osiedlowego)*

☐	**OGÓLNOMIEJSKI**	
☐	**OŚWIATOWY**	
☐	**ZIELONY BUDŻET**	
x	**OSIEDLOWY**	Osiedle: Biały Stok

12. * Lokalizacja, miejsce realizacji projektu *(obowiązkowe jest wskazanie adresu, numeru geodezyjnego działki)*

Uwaga: *w przypadku zgłaszania projektu innego niż inwestycyjny, zlokalizowanego na nieruchomościach nie będących własnością Miasta Białystok lub na nieruchomościach stanowiących własność Miasta Białystok obciążonych na rzecz osób trzecich, niezbędne jest dołączenie oświadczenia podmiotu posiadającego tytuł prawny do nieruchomości na udostępnienie i wykorzystanie nieruchomości do celów realizacji projektu*

Działka nr 100/1, obr. 10 , ul. Obywatelska.

13. * Skrócony opis projektu *(zasadnicze informacje o projekcie)*

Budowa 25 miejsc postojowych wraz z drogą manewrową przy ul. Obywatelskiej.

14. * Szczegółowy opis projektu *(proszę opisać czego dotyczy projekt, co ma zostać zrealizowane w ramach projektu, opis powinien być precyzyjny, jednoznaczny i na tyle wyczerpujący, aby umożliwić identyfikację kluczowych elementów składających się na projekt)* ***Uwaga:*** *opis nie może wskazywać podmiotu, który miałby zostać wykonawcą projektu*

Projekt zakłada budowę parkingu z drogą manewrową. Parking miałby znajdować się na fragmencie działki gminnej nr 100/1 stanowiącej pas drogowy ul. Obywatelskiej. Obecnie teren jest niezagospodarowany, porośnięty trawą. W celu maksymalnego wykorzystania przestrzeni

powinno zostać wykonanych 20 miejsc postojowych wraz z 80 metrową drogą manewrową o szer. 5m z betonowej kostki brukowej. W ramach projektu zaplanowano również środki na odwodnienie parkingu poprzez kanał deszczowy (50 m) oraz oświetlenie, przebudowa (ustawienie) dwóch latarni.

15. * Odbiorcy projektu *(proszę wskazać, jakie grupy mieszkańców skorzystają na realizacji projektu)*

Odbiorcami projektu będą głównie mieszkańcy osiedla Biały Stok. Parking będzie również służyć innym białostoczanom.

16. * Zasady korzystania z efektu realizacji projektu przez mieszkańców (ogólnodostępność) *(np. godziny otwarcia obiektu, zasady korzystania, warunki uczestnictwa)*

Parking będzie miał charakter ogólnodostępny bez ograniczeń w korzystaniu.

17. * Uzasadnienie realizacji projektu *(cel realizacji projektu, wyjaśnienie w jaki sposób jego realizacja wpłynie na życie mieszkańców, argumenty przemawiające za potrzebą realizacji projektu)*

Celem projektu jest ulepszenie infrastruktury osiedla Biały Stok. Zagospodarowanie niewykorzystanego dotąd terenu poprzez stworzenie parkingu wpłynie nie tylko na komfort osób korzystających, ale poprawi również estetykę przestrzeni osiedla.

18. * Wstępny kosztorys projektu z wyszczególnieniem jego części składowych *(powinien uwzględniać wszystkie niezbędne elementy projektu, pozwalając na właściwe i precyzyjne oszacowanie kosztów, w tym np. koszt opracowania koncepcji)*

lp.	Składowe części projektu	Szacunkowy koszt brutto
1.	Budowa 20 miejsc postojowych	**4 250 zł x 20 = 85 000 zł**
2.	Wykonanie drogi manewrowej z betonowej kostki brukowej – szer. 5 m, dł. 80 m	**72 000 zł**
3.	Odwodnienie parkingu – kanał deszczowy – 50 m	**900 zł x 50 m = 45 000 zł**
4.	Dokumentacja projektowa	**11 350 zł (ok. 5% wartości inwestycji)**
5.	2 punkty świetlne	**12 500 zł x 2 = 25 000 zł**
	łącznie	**238 350 zł**

14. * Czy propozycja projektu generuje koszty utrzymania w kolejnych latach?

☐ **NIE**

☒ **TAK**

(proszę określić rodzaj kosztów utrzymania i eksploatacji projektu, generowanych w skali roku, np. koszty sprzątania, energii, wody, bieżących remontów, konserwacji)

lp.	Rodzaj kosztów	Szacunkowy koszt brutto
1.	Odśnieżanie	**425 zł**
2.	Oświetlenie	**960 zł x 2= 1920 zł**
	łącznie	**2 345 zł**

15. Kontakt do pomysłodawcy lub pomysłodawców projektu, który byłby publicznie dostępny, w tym dla pomysłodawców innych propozycji, mieszkańców, przedstawicieli mediów, w celu wymiany opinii, informacji, ewentualnych uzgodnień itp. *(wypełnienie punktu nie jest obowiązkowe)*

Wyrażam zgodę na udostępnienie do ww. celów następujących danych kontaktowych:

.....

(Imię i nazwisko, adres e-mail i/lub nr telefonu)

.....

podpis osoby udostępniającej dane

Uwaga: *Dane kontaktowe do pomysłodawcy/pomysłodawców projektu, ale tylko do wiadomości Urzędu Miejskiego w Białymstoku, podaje się na następnej stronie formularza. Strona z tymi danymi nie będzie udostępniona do publicznej wiadomości.*

16. * Załączniki *(proszę wstawić „x" przy załączanym dokumencie)*

☒ Lista mieszkańców popierających propozycję projektu *(obowiązkowe)*

☐ Zgoda rodzica/opiekuna prawego *(obowiązkowe w przypadku, gdy pomysłodawcą projektu jest osoba małoletnia)*

☐ Oświadczenie dotyczące udostępnienia i wykorzystania nieruchomości do celów realizacji projektu *(obowiązkowe w przypadku zgłaszania projektu innego niż inwestycyjny, zlokalizowanego na nieruchomościach nie będących własnością Miasta Białystok lub na nieruchomościach stanowiących własność Miasta Białystok obciążonych na rzecz osób trzecich)*

☐ Dodatkowe *(istotne dla projektu, np. zdjęcia, mapy)*

PROSZĘ WYDRUKOWAĆ TĘ STRONĘ NA ODDZIELNEJ KARTCE

17.* Dane kontaktowe pomysłodawcy/pomysłodawców projektu *(informacje tylko do wiadomości Urzędu Miejskiego w Białymstoku)*

Proszę o wskazanie na pierwszym miejscu osoby upoważnionej do kontaktu z Urzędem Miejskim w Białymstoku w sprawie projektu.

imię i nazwisko	adres zamieszkania	dane do kontaktu (nr telefonu, adres e-mail)
Jan Kowalski	ul. Obywatelska 5 m 1	tel. 123 456 789 e-mail: jkowalski@xvu.pl

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych/danych osobowych osoby małoletniej w przypadku, gdy popierającym jest osoba małoletnia, dla potrzeb niezbędnych do wdrożenia Budżetu Obywatelskiego 2019, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i przy zachowaniu niezbędnych środków ochrony danych osobowych. Przyjmuję do wiadomości, iż z chwilą złożenia wniosku w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku administratorem danych osobowych staje się Prezydent Miasta Białegostoku z siedzibą w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1. Wiem, że podanie danych jest dobrowolne oraz że mam prawo kontroli przetwarzania danych, prawo dostępu do treści danych i ich poprawiania.

Oświadczam, iż wszystkie informacje podane w formularzu, w tym o zamieszkiwaniu na terenie Miasta Białegostoku, są zgodne z aktualnym stanem faktycznym.

Jestem świadomy(-ma) możliwości weryfikacji zamieszczonych danych na podstawie dostępnych Miastu Białystok rejestrów, ewidencji lub innych danych.

Oświadczam, że posiadam prawa autorskie do załączonych materiałów i wyrażam zgodę na ich wykorzystanie i nieodpłatne publikowanie w celach promocyjnych mojego projektu oraz procedury Budżetu Obywatelskiego 2019.

24.04.2018 r. .....

data

Jan Kowalski .....

czytelny podpis pomysłodawcy/pomysłodawców projektu (w przypadku osoby małoletniej podpis rodzica/opiekuna prawnego)

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY
PROJEKTU DO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2019

Uwaga: wypełnienie punktów formularza oznaczonych „*” jest obowiązkowe

19. * Tytuł projektu *(do 15 wyrazów)*

20. * Rodzaj zgłaszanego projektu *(proszę wstawić „x” oraz podać nazwę osiedla w przypadku projektu osiedlowego)*

- ☐ **OGÓLNOMIEJSKI**
- ☐ **OŚWIATOWY**
- ☐ **ZIELONY BUDŻET**
- ☐ **OSIEDLOWY** Osiedle:

21. * Lokalizacja, miejsce realizacji projektu *(obowiązkowe jest wskazanie adresu, numeru geodezyjnego działki)*

Uwaga: *w przypadku zgłaszania projektu innego niż inwestycyjny, zlokalizowanego na nieruchomościach nie będących własnością Miasta Białystok lub na nieruchomościach stanowiących własność Miasta Białystok obciążonych na rzecz osób trzecich, niezbędne jest dołączenie oświadczenia podmiotu posiadającego tytuł prawny do nieruchomości na udostępnienie i wykorzystanie nieruchomości do celów realizacji projektu*

22. * Skrócony opis projektu *(zasadnicze informacje o projekcie)*

23. * Szczegółowy opis projektu *(proszę opisać czego dotyczy projekt, co ma zostać zrealizowane w ramach projektu, opis powinien być precyzyjny, jednoznaczny i na tyle wyczerpujący, aby umożliwić identyfikację kluczowych elementów składających się na projekt)* ***Uwaga:*** *opis nie może wskazywać podmiotu, który miałby zostać wykonawcą projektu*

24. * Odbiorcy projektu *(proszę wskazać, jakie grupy mieszkańców skorzystają na realizacji projektu)*

25. * Zasady korzystania z efektu realizacji projektu przez mieszkańców (ogólnodostępność) *(np. godziny otwarcia obiektu, zasady korzystania, warunki uczestnictwa)*

26. * Uzasadnienie realizacji projektu *(cel realizacji projektu, wyjaśnienie w jaki sposób jego realizacja wpłynie na życie mieszkańców, argumenty przemawiające za potrzebą realizacji projektu)*

27. * Wstępny kosztorys projektu z wyszczególnieniem jego części składowych *(powinien uwzględniać wszystkie niezbędne elementy projektu, pozwalając na właściwe i precyzyjne oszacowanie kosztów, w tym np. koszt opracowania koncepcji)*

lp.	Składowe części projektu	Szacunkowy koszt brutto
1.		zł
2.		zł
3.		zł
4.		zł
n		zł
	łącznie	zł

18. * Czy propozycja projektu generuje koszty utrzymania w kolejnych latach?

☐ **NIE**

☐ **TAK**
(proszę określić rodzaj kosztów utrzymania i eksploatacji projektu, generowanych w skali roku, np. koszty sprzątania, energii, wody, bieżących remontów, konserwacji)

lp.	Rodzaj kosztów	Szacunkowy koszt brutto
1.		zł
2.		zł
n		zł
	łącznie	zł

19. Kontakt do pomysłodawcy lub pomysłodawców projektu, który byłby publicznie dostępny, w tym dla pomysłodawców innych propozycji, mieszkańców, przedstawicieli mediów, w celu wymiany opinii, informacji, ewentualnych uzgodnień itp. *(wypełnienie punktu nie jest obowiązkowe)*

Wyrażam zgodę na udostępnienie do ww. celów następujących danych kontaktowych:

……

(Imię i nazwisko, adres e-mail i/lub nr telefonu)

……
podpis osoby udostępniającej dane

Uwaga: *Dane kontaktowe do pomysłodawcy/pomysłodawców projektu, ale tylko do wiadomości Urzędu Miejskiego w Białymstoku, podaje się na następnej stronie formularza. Strona z tymi danymi nie będzie udostępniona do publicznej wiadomości.*

20. * Załączniki *(proszę wstawić „x" przy załączanym dokumencie)*

☐ Lista mieszkańców popierających propozycję projektu *(obowiązkowe)*

☐ Zgoda rodzica/opiekuna prawego *(obowiązkowe w przypadku, gdy pomysłodawcą projektu jest osoba małoletnia)*

☐ Oświadczenie dotyczące udostępnienia i wykorzystania nieruchomości do celów realizacji projektu *(obowiązkowe w przypadku zgłaszania projektu innego niż inwestycyjny, zlokalizowanego na nieruchomościach nie będących własnością Miasta Białystok lub na nieruchomościach stanowiących własność Miasta Białystok obciążonych na rzecz osób trzecich)*

☐ Dodatkowe *(istotne dla projektu, np. zdjęcia, mapy)*

PROSZĘ WYDRUKOWAĆ TĘ STRONĘ NA ODDZIELNEJ KARTCE

21.* Dane kontaktowe pomysłodawcy/pomysłodawców projektu *(informacje tylko do wiadomości Urzędu Miejskiego w Białymstoku)*

Proszę o wskazanie na pierwszym miejscu osoby upoważnionej do kontaktu z Urzędem Miejskim w Białymstoku w sprawie projektu.

imię i nazwisko	adres zamieszkania	dane do kontaktu (nr telefonu, adres e-mail)

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych/danych osobowych osoby małoletniej w przypadku, gdy zgłaszającym projekt jest osoba małoletnia, dla potrzeb niezbędnych do wdrożenia Budżetu Obywatelskiego 2019, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i przy zachowaniu niezbędnych środków ochrony danych osobowych. Przyjmuję do wiadomości, iż z chwilą złożenia wniosku w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku administratorem danych osobowych staje się Prezydent Miasta Białegostoku z siedzibą w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1. Wiem, że podanie danych jest dobrowolne oraz że mam prawo kontroli przetwarzania danych, prawo dostępu do treści danych i ich poprawiania.

Oświadczam, iż wszystkie informacje podane w formularzu, w tym o zamieszkiwaniu na terenie Miasta Białegostoku, są zgodne z aktualnym stanem faktycznym.

Jestem świadomy(-ma) możliwości weryfikacji zamieszczonych danych na podstawie dostępnych Miastu Białystok rejestrów, ewidencji lub innych danych.

Oświadczam, że posiadam prawa autorskie do załączonych materiałów i wyrażam zgodę na ich wykorzystanie i nieodpłatne publikowanie w celach promocyjnych mojego projektu oraz procedury Budżetu Obywatelskiego 2019.

.....

data

.....

czytelny podpis pomysłodawcy/pomysłodawców projektu (w przypadku osoby małoletniej podpis rodzica/opiekuna prawnego)

1_8 LISTA POPARCIA BO 2019

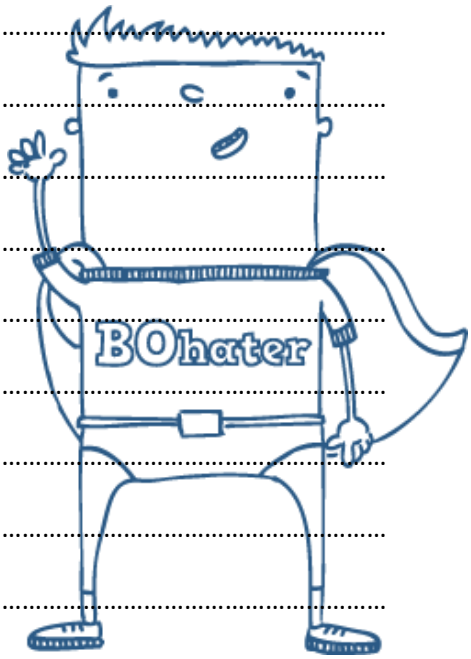
LISTA MIESZKAŃCÓW BIAŁEGOSTOKU POPIERAJĄCYCH PROPOZYCJĘ
PROJEKTU DO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2019
(innych niż pomysłodawca/pomysłodawcy projektu)

Tytuł projektu

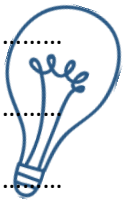
Podpisując się na liście wyrażam zgodę na:
1) przetwarzanie moich danych osobowych/danych osobowych osoby małoletniej w przypadku, gdy popierającym jest osoba małoletnia, dla potrzeb niezbędnych do wdrożenia Budżetu Obywatelskiego 2019, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i przy zachowaniu niezbędnych środków ochrony danych osobowych. Przyjmuję do wiadomości, iż z chwilą złożenia listy w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku administratorem danych osobowych staje się Prezydent Miasta Białegostoku z siedzibą w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1. Wiem, że podanie danych jest dobrowolne oraz że mam prawo kontroli przetwarzania danych, prawo dostępu do treści danych i ich poprawiania;
2) ewentualne wycofanie niniejszej propozycji przez jej pomysłodawcę/pomysłodawców. Jestem świadomy, iż projekt może podlegać modyfikacji lub połączeniu z innymi zgłoszonymi propozycjami.

Lp.	Imię i nazwisko	Adres zamieszkania	Podpis popierającego/ rodzica/ opiekuna prawnego, gdy popierającym jest osoba małoletnia
1		Białystok	
2		Białystok	
3		Białystok	
4		Białystok	
5		Białystok	
6		Białystok	
7		Białystok	
8		Białystok	
9		Białystok	
10		Białystok	
11		Białystok	
12		Białystok	
13		Białystok	
14		Białystok	
15		Białystok	
16		Białystok	
17		Białystok	
18		Białystok	
19		Białystok	
20		Białystok	

NOTATKI

NOTATKI

Projekt graficzny

Centrum Aktywności Społecznej

Urząd Miejski w Białymstoku

u. Św. Rocha 3, 15-879 Białystok

www cas.bialystok.pl

